C U R T E A D E A P E L B Ă L Ț I

Dosarul nr.21rji-1266/2023 Prima instanţă: Judecătoria Edineț, sediul Briceni

Judecător: Aurelia Andronache

DECIZIE
În numele Legii

12 decembrie 2023 mun. Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele completului de judecată: Dumitru Pușca
Judecătorii: Ruslana Burdeniuc, Angela Revenco

a examinat în ordine de recurs, ecursul Directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Socol, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 01.08.2023 prin care a fost admisă plângerea condamnatului **Golban Igor** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi argumentelor prezentate în şedinţă, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

c o n s t a t ă:

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 09 septembrie 2019, Golban Igor a fost condamnat în baza art. 201^1 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 8 ani 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 09.09.2019, cu includerea în acest termen a duratei arestului preventiv de la 26.06.2019 până la 09.09.2019.

Sentința a devenit definitivă și executorie la data de 25.09.2019.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 29 septembrie 2021 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Golban Igor în condiții

inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în perioada deținerii în Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani până la data de 29.09.2021, cu reducerea pedepsei cu 227 zile, în condițiile art. 473[4] alin. (4), (6) CPP, care a fost menținută fără modificări prin decizia Curții de Apel Bălți din 15 decembrie 2021

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 04 noiembrie 2022, în temeiul art. 7 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la amnistie nr. 243 din 24.12.2021, condamnatului Golban Igor s-a redus termenul pedepsei închisorii de 8 ani 6 luni, stabilite prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 09.09.2019, cu 1/4 (o pătrime), și anume, cu 2 ani 1 lună 15 zile.

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Golban Igor s-a aflat în detenție: 1) în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 27 iunie 2019 - 18 octombrie 2019; 2) în Penitenciarul nr. 16 Pruncul în perioada 14 noiembrie 2019 - 18 noiembrie 2019; 3) în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioade 18 octombrie 2019 - 14 noiembrie 2019, 18 noiembrie 2019 - 30 iunie 2023, data depunerii raportului.

La data de 08 iunie 2023 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Golban Igor împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În motivarea plângerii condamnatul a invocat că, s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții inumane, și anume: deconectarea energiei electrice și a apei, mâncarea nu este calitativă, acordarea asistenței medicale necorespunzătoare, mucegai pe pereți, persoanele bolnave se dețin cu cei sănătoși. A solicitat constatarea condițiilor precare în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 01.08.2023 s-a admis plângerea condamnatului Golban Igor împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Golban Igor a fost deținut în perioada 29 septembrie 2021 - 30 iunie 2023, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 639 (șase sute treizeci și nouă) zile, *în calitate de condamnat*.

În condițiile art. 473[4] alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Golban Igor, cu 63 (șaizeci și trei) zile, pentru 630 (șase sute treizeci) zile, în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (o) zi de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

În privința perioadei rămase de 9 (nouă) zile, calculate în condițiile art. 473[4] alin.(4) CPP, care nu au putut fi reduse, s-a decis a le lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Golban Igor Gheorghe, născut la 28.04.1971, prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 09 septembrie 2019 cu închisoare pe un termen de 8 (opt) ani 6 (șase) luni, *s-a redus cu 63 (șaizeci și trei) zile*.

A fost obligată administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheieri.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, încheierea în termen a fost contestată cu recurs de către Directorul Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol, care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Edineţ sediul Briceni din 01.08.2023, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri noi potrivit modului prevăzut pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Golban Igor.

În motivarea recursului a invocat netemeinicia încheierii emise de instanța de fond menționând, că în raportul de evaluare a condiţiilor de detenţie, prezentat în cadrul şedinţei de judecată, au fost prezentate probe, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, în Penitenciarul nr.2-Lipcani condamnatului Golban Igor i-au fost acordate condiţiile minime necesare de detenţie, și anume condamnatului i-a fost asigurată suprafaţa locativă ce a constituit 3,12 m^2, ultimul a fost detinut în celulă bine iluminată și ventilată, iluminarea și ventilarea celulei au fost asigurate prin intermediul geamurilor din termopan, care se deschid, iluminarea artificială a fost asigurată prin corpuri de ilum, câte 100 Wt, încălzirea celulei a fost efectuată prin sistem centralizat de încălzire, celula fiind dotată cu calorifere de încălzit, temperatura aerului în perioada de încălzire se păstrează la un nivel nu mai mic de 18° C, blocul sanitar nu este situat în celulă, dar în încăperi separate şi corespunde normelor de igienă şi intimitate, condamnatului i-a fost acordat dreptul la deplasarea liberă pe teritoriul penitenciarului în timpul zilei, în limitele stabilite de administraţia penitenciarului; spălarea hainelor a fost efectuată prin intermediul spălătoriei, dotată cu 3 maşini de spălat de tip automat, în penitenciar sunt amenajate locuri speciale pentru uscarea hainelor, deratizarea şi dezinsectizarea încăperilor penitenciarului se efectuează trimestrial de agent economic specializat conform contractului încheiat, asistenţa medicală se acordă în regim non-stop, alimentaţia corespunde standardelor stabilite, în Penitenciarul nr.2-Lipcani apa potabilă este asigurată din fântână arteziană, componenţa chimică şi starea sanitaro-microbiologică a apei sunt regulat verificate de către

laboratorul CSP Edineţ Ministerului Sănătăţii RM, calitatea apei corespunde standardtelor.

Aşadar, consideră că judecătorul de instrucţie a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt şi de drept, în lipsa unei analizei complete, în ansamblu şi sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucţie bazată exclusiv pe alegaţiile condamnatului.

Procedura înștiințării legale în instanța de recurs a fost executată (f.d.61-62).

Conform prevederilor art. 447 alin. (1) Cod procedură penală: *”recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces”.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului, declarat de către Directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Socol, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Verificând argumentele invocate în recurs şi verificând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, Colegiul penal ajunge la concluzia că recursul declarat urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanţei de fond fără modificări reieşind din următoarele considerente.

Conform art.449 alin.(1) pct.1) lit. a) CPP, *judecând recursul, instanţa respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Conform art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}) Cod procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.*

Potrivit cererii depuse de condamnat în instanța de fond, acesta a solicitat constatarea aflării sale în detenție, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru perioada de timp, în care a fost deținut în Penitenciarul nr.2 Lipcani în calitate de condamnat începând cu data de 29.09.2021, anterior prin încheierile judecătorești s-a constatat faptul deținerii lui Golban Igor în condiții inumane în Penitenciarul nr. 2 Lipcani pentru perioada până la 29.09.2021, fiindu-i redus termenul pedepsei inclusiv și în legătură cu aplicarea actului de amnistie.

Colegiul arată că, maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul,

vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63). Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

Cu referire la obiecțiile expuse de recurent în cererea de recurs, Colegiul penal va fi solidar cu instanța de fond, apreciind ca fiind justă și legală soluția cu privire la constatarea, că Golban Igor a fost deținut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr.2 Lipcani în total 639 zile, în calitate de condamnat.

Astfel, instanța de recurs reiterează faptul că întru adoptarea soluției pe caz, judecătorul de instrucție cu referire la rapoartele prezentate, a făcut o analiză amplă a condițiilor de detenție și cazare a condamnatului și anume reținând Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 (cu modificări ulterioare) prin care s-a aprobat Statutul executării pedepsei de către condamnați, care reglementează temeiul, condițiile şi procedura punerii în executare de către administrația penitenciară şi executării de către condamnați a pedepselor penale privative de libertate - închisoarea şi detențiunea pe viață, astfel în conformitate cu art. 224 Cod de executare, numărul maxim de condamnați admis pentru deținere în penitenciar în regimuri separate se stabilește de către ministrul justiției. La luarea deciziei, se ține seama de condițiile de menținere a regimului existent în penitenciar.

De asemenea, Colegiul penal arată că conform art. 225 alin. (4) Cod de executare, norma de spațiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m^2, norma spațiului locativ fiind prevăzută și la pct. 464 din Statutul executării pedepsei de către condamnați-fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții, iar pct.465 prevede că, numărul deținuților în celule este determinat de Codul de executare în funcție de tipul penitenciarului şi regimul de detenție, în celulele izolatorului disciplinar se deține de regulă unu, dar nu mai mult de doi deținuți.

Relevant la caz, întru motivarea soluției adoptate, Colegiul va rămâne solidar cu instanța de fond în aspectul în care s-a referit la Raportul privind vizita

preventivă efectuată la data de 24.04.2018, potrivit cărui Penitenciarul nr. 2 Lipcani, este un penitenciar în care funcționează un sector de tip închis şi unul de tip semiînchis, pentru deținerea condamnaților de gen masculin care, în virtutea funcțiilor ocupate anterior, pot fi amenințați cu răzbunarea. În interiorul instituției sunt amplasate: sectorul locativ nr.1; sectorul locativ nr.2; carantina şi izolatorul disciplinar. La momentul vizitei, în instituție erau deținute 308 persoane, cu 22 persoane mai mult decât plafonul admis, dintre care 255 condamnați în sector de tip închis, dintre care 12 persoane erau separate pe securitatea personală în baza art.206 al Statutului executării pedepsei se condamnaților, și 53 condamnați, deținuți în penitenciar în virtutea funcțiilor ocupate anterior, iar conform ordinul Ministerul Justiției nr.1159 din 19.12.2017, în vigoare la 01.01.2018, numărul maxim de deținuți admiși pentru deținere în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a fost stabilit pentru 286 persoane. Deci, CpPT constată că la momentul vizitei fiecare condamnat beneficia de suprafața locativă mai puțin de 4 m^2, iar numărul de condamnați deținuți depășește numărul stabilit prin ordinul MJ. Instituția nu este asigurată cu personalul medical necesar, din care motiv reieșind din numărul de condamnați, Consiliul îşi exprimă îngrijorarea privind accesul deținuților la îngrijiri medicale. Izolatorul medical este în stare avariată, practic imposibil de plasat persoane în condiţii apropiate de rele tratamente. Suplimentar, acest spațiu este folosit pentru depozitarea consumabilelor pentru programele de reducere a riscului. Baia este situată într-o clădire aparte și reprezintă un spațiu aproximativ de 40 m^2, acoperită cu teracotă, fără covorașe de cauciuc sau palete lin lemn; încăperea este foarte rece, lipsesc instrumentării pentru duş; este un spațiu deschis, fără pereți între fiecare duș; nu este asigurată intimitatea condamnaților. CpPT îşi exprimă îngrijorarea în privința stării tehnice şi sanitare a baie penitenciarului.

De asemenea, oportun este și faptul că la compartimentul ”Constatări” la pct. 12-17 se indică: 12. Există o problemă în asigurarea cu personal medical, ce influențează accesul la servicii medicale a condamnaților, precum şi documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane şi degradante; 18. Examinarea medicală se realizează în prezenta personalului nemedical în cazul vizitelor la stomatolog, dar şi in gărzile de noapte ale asistentelor medicale.

La caz, este justă aprecierea critică de către instanța de fond a aspectelor invocate de către administrația Penitenciarului nr.2 Lipcani, referitor la respectarea condiţiilor de detenţie, or acestea nu au fost fundamentate pe careva probe, or potrivit art.473^3 alin.(2) din Codul de procedură penală, ”sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare”. Pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre

părți, în lipsa altor dovezi, instanța se va baza pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale, ce țin de acest aspect.

La fel, judecătorul de instrucție corect a statuat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Golban Igor pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.2 Lipcani au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenţie, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Reieșind din cele descrise supra, instanța de recurs apreciază ca fiind justă concluzia judecătorului de instrucție cu privire la aprecierea critică a aspectelor invocate de către administraţia penitenciarelor, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părţi, în lipsa altor dovezi, instanţa s-a bazat pe rapoartele organizaţiilor naţionale şi internaţionale ce ţin de acest aspect cât și de argumentele invocate de condamnat și apărătorul său.

În corespundere cu cele menționate, Colegiul remarcă, că având în vedere că la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie, care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 3 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor, judecătorul just a analizat în ansamblu şi celelalte argumente invocate de către petent în plângerea depusă, concluzionând asupra reducerii condamnatului Golban Igor a pedepsei în temeiul art. 473^4 alin. (4) CPP cu 63 zile, pentru 630 zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (o) zi de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție, termenul pedepsei definitive stabilită lui Golban Igor, prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei din 09 septembrie 2019 cu închisoare pe un termen de 8 (opt) ani 6 (șase) luni, fiind redus cu 63 (șaizeci și trei) zile.

În împrejurările constatate și redate supra, instanţa de recurs ajunge la concluzia că recursul directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani Andrei Socol este nefondat, din care motive urmează a fi respins cu menținerea încheierii fără modificări.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) p.1) lit. a) CPP, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

DECIDE:

Respinge ca nefondat recursul Directorului Penitenciarului nr.2 Lipcani, Andrei Socol, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 01.08.2023, pronunțată în privința lui **Golban Igor**, încheiere care se menţine fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului de judecată: Dumitru PUȘCA

Judecătorii: Ruslana BURDENIUC

Angela REVENCO